

Samenwerken met pleegzorg

Wanneer de bewoners van een (ouder)initiatief nood hebben aan permanente ondersteuning (dag en nacht) en er een vast iemand zal gaan inwonen in het project, dan is samenwerken met pleegzorg een mogelijke optie.

In elke Vlaamse provincie is er één provinciale dienst voor pleegzorg. Naast het begeleiden van situaties waarbij kinderen uit de jeugdhulp tijdelijk in een ander gezin worden opgevangen, hebben zij ook een werking voor volwassenen met een beperking en/of een psychiatrische problematiek.

Zij begeleiden situaties waarbij een volwassene met een beperking woont bij een broer/zus, een vriend of kennis of bij een vrijwillige 'vreemde pleegouder'. Soms wonen ook enkele volwassenen samen met ondersteuning van een gastheer, -vrouw of -gezin. Het is hier dat ook een samenwerking met een ouderinitiatief kan opgezet worden.

Wat kan pleegzorg bieden?

De jarenlange ervaring van de diensten voor pleegzorg ligt in het op zoek gaan naar geschikte gastgezinnen en steunfiguren. Pleegzorgbegeleiders zijn ervaren in het matchen of juist samenbrengen van bewoners en gastgezinnen en in het begeleiden van alle aspecten van het samen-wonen van personen met verschillende levenservaringen en achtergrond. Diensten voor pleegzorg screenen kandidaat pleegzorgers en bereiden hen voor op hun engagement. Eens gestart blijven zij hen ondersteunen en begeleiden tijdens het hele traject. Zij bevragen en begeleiden zowel de gast als het gastgezin in de situatie.

Belangrijke principes

Gastgezin/pleegouder worden doe je **vrijwillig**. Je neemt iemand gratis op in jouw gezin. De opvang en ondersteuning die je biedt, zijn gratis. Je krijgt hiervoor dan ook geen loon uitbetaald. Er is wel een **officiële kostenvergoeding** voorzien. De vergoeding bedraagt op dit ogenblik 25,84 euro per dag per persoon die je opvangt. 7,58 euro wordt rechtstreeks betaald door de overheid en 18,26 euro wordt betaald door de gasten van hun persoonlijk inkomen. Deze vergoeding dient om de kost- en inwonen te betalen. Afhankelijk van situatie tot situatie zullen hierover duidelijke afspraken moeten gemaakt worden. Wie betaalt wat? Wie krijgt wat? Voor een meer gedetailleerde uitleg over deze financiële regeling kan je altijd bij GiPSo terecht of bij een dienst voor pleegzorg.

Een persoon die vrijwillig inwoont in een huis voor meerdere gasten, krijgt **vaak korting op de huur en/of woonkosten**.

De taak van een pleeg- of gastouder is te zorgen voor een **'huiselijk, kwaliteitsvol verblijf'**. Voor het aanbieden van deze opvang, kan een pleegouder niet vergoed worden vanuit een persoonsvolgend budget. Met een PVB kan wel, ter ondersteuning van een opvangouder, handicap specifieke extra hulp ingekocht worden.

Hoe kan samengewerkt worden?

Vanuit de diensten voor pleegzorg werd het als volgt geformuleerd.

(Jong) volwassenen met een beperking en / of psychiatrische problematiek willen de stap zetten om los te komen van thuis en zelfstandiger te gaan wonen maar hebben (nog) niet de mogelijkheden om dit alleen te doen.

Zij gaan daarom samen inwonen bij een ondersteunende volwassene of gaan samen met een ondersteunende volwassene wonen in een woonproject bv. Casa di Mauro in Kontich of Escalante in Mortsel of Maud en co in Hoboken.

Meer info vind je op

<https://www.casadimauro.be>

<https://escalante.be>

<https://maudenco.be>

Dergelijke samenwoonprojecten kunnen beroep doen op pleegzorg.

De ondersteunende volwassene die samen met de personen met een beperking gaat wonen in het project, wordt 'pleegzorger' en de bewoners worden 'pleeggasten'.

Verschillende vormen van pleegzorg;

- **Deeltijds verblijf in Ondersteunende Pleegzorg (OP)**

Wanneer het over de eerste fase gaat, de overstap van thuis naar zelfstandiger wonen of wanneer de volwassene maar af en toe in het samenwoonproject verblijft, dan kan OP lage frequentie ingeschakeld worden ter ondersteuning van de ouders.

- Het domicilie en de zorgverantwoordelijkheid blijven nog bij de ouders. Ook tijdens vakanties, weekends of als het gastgezin niet beschikbaar is, blijven de jongeren/volwassenen gewoon thuis bij de ouders.
- Dit kan in principe onder OP LF vallen tot het verblijf van een midweek (gemiddeld max. vier nachten per week). Voltijds is dit geen OP LF meer.
- Aansluitend kan men een korte periode voltijdse ondersteunende pleegzorg inschrijven tijdens de overgangperiode van deeltijds naar voltijds verblijf in het woonproject (OP korte duur).

- **Voltijds en langdurig verblijf in perspectiefzoekende/perspectiefbiedende pleegzorg**

Een situatie waarbij gasten het samenwonen in een project zien als hun vaste woonplaats en als een oplossing op langere termijn (ook wanneer de ouders er niet meer zullen zijn), dan kan dit ingeschreven worden via perspectiefzoekende/perspectiefbiedende pleegzorg.

- Door de pleegzorgers wordt dan 7 dagen op 7, 24u op 24u 'een kwaliteitsvol verblijf' aangeboden. Het dagelijkse samenleven wordt ondersteund en het welzijn van de gasten wordt nagestreefd en opgevolgd.
- Ook de ondersteuning 's avonds, 's nachts en in de weekends en vakanties wordt geboden door het gastgezin.
- Het domicilie komt bij deze vorm van pleegzorg op het adres van het project en dus ook van de pleegzorgers te staan.
- Ook de zorgverantwoordelijkheid ligt binnen deze piste bij de pleegzorgers.
- Wanneer de zorg bij het wonen de normale zorg vanuit pleegzorg overstijgt en er bv. intensieve ondersteuning nodig is bij ADL-activiteiten omwille van de handicap van een bewoner, dan kan vanuit een persoonsvolgend budget van het VAPH voor wonen extra ondersteuning ingekocht worden bij een externe dienst of kan de pleegzorger wel gedeeltelijk vergoed worden vanuit een PVB voor duidelijk omschreven zorgtaken. Ook gasten met een psychiatrische problematiek zonder beperking kunnen terecht binnen

pleegzorg voor volwassenen maar zij kunnen geen beroep doen op een PVB vanuit het vaph. Reguliere diensten kunnen ter ondersteuning wel ingeschakeld worden.

Omdat week in week uit de gasten ondersteunen, zowel overdag als 's nachts erg zwaar is, is het goed dat ter ondersteuning van het inwonende gastgezin er ook andere personen betrokken worden tijdens de dag.

Zo kan het zinvol zijn om pleegzorg in deze situatie te combineren met een persoonsvolgend budget vanuit het vaph voor dagopvang. Wanneer dit gebeurt dan kunnen de bewoners naar een externe dagwerking gaan of kunnen hulpverleners ingekocht worden ter ondersteuning van de dagactiviteiten. Pleegzorgers kunnen zelf ook met het PVB extra betaald worden wanneer zij een specifiek en extra dagactiviteitsaanbod doen buiten het gewone basisaanbod vanuit pleegzorg: bv. samen met de gasten werken op een boerderij of in een bakatelier of een creatief atelier enz.

Een dagactiviteit hebben is belangrijk maar – naast het aanbod vanuit het vaph – kan het ook gaan over vrijwilligerswerk of het volgen van een opleiding, werken in het reguliere arbeidscircuit, enz.

Zo kan het ook dat de pleegzorger overdag buitenhuis gaat werken of andere bezigheden of engagementen heeft buiten het project.

Vragen vanuit een ouderinitiatief kunnen op twee manieren aan pleegzorg gesteld worden

1. Pleegzorg wordt van bij de start betrokken

PZ helpt mee om een gezin te zoeken en te screenen, PZ doet mee intakes voor de gasten die er zullen komen wonen, PZ helpt bij het matchen van wie er kan komen wonen, enz. Dit maakt dat een volledige begeleiding vanuit pleegzorg mogelijk wordt.

Het is hierbij heel belangrijk de samenwerking van bij de start zeer goed door te praten en duidelijk af te spreken wat de taak, de verantwoordelijkheid en ook het mandaat zal zijn van pleegzorg en wat niet. Een pleegzorgbegeleider kan en zal samen met de steunfiguren en de ouders of andere initiatiefnemers ten allen tijde mee op zoek gaan naar oplossingen wanneer zich problemen voordoen maar kan voor een aantal zaken niet de eindverantwoordelijkheid dragen.

Zo heeft pleegzorg bv. niet de plicht om een nieuw gezin te vinden en de continuïteit van het project te garanderen wanneer een gastgezin zich zou willen terugtrekken uit het project of wanneer de ouders aangeven niet meer tevreden te zijn over de ondersteuning. Zo ook kan een begeleider mee op zoek gaan naar vervolghulp voor een bewoner wanneer die niet langer in het project kan of wil blijven wonen maar de pleegzorgbegeleider kan ook hier geen garantie bieden op een oplossing.

De continuïteit verzekeren voor zowel de groep als elke bewoner afzonderlijk zal een gezamenlijke opdracht zijn en de eindverantwoordelijkheid hiervoor zal altijd bij de vzw en de oudergroep liggen.

Wanneer er onderling spanningen zouden ontstaan tussen de gasten, ouders, pleegouders en de deelname aan het project in het gedrang komt voor een bepaalde persoon, ook dan kan een pleegzorgbegeleider alle partijen bijstaan in het conflict maar kan hij of zij ook niet de eindbeslissing hierin nemen.

Het bestuursorgaan van de vzw (de vroegere Raad van Bestuur) zal altijd de knopen moeten doorhakken en problemen moeten oplossen.

2. Ofwel komt pleegzorg veel later in het verhaal

Het project gaat al een hele tijd zijn eigen gangetje. Hier zal de pleegzorgspecifieke kennis, begeleiding en ondersteuning van het engagement en het samenwonen vanuit een meerzijdige betrokkenheid kunnen aangeboden worden tijdens regelmatige begeleidingsgesprekken.

Zowel wanneer pleegzorg van bij de start betrokken is als wanneer pleegzorg pas later in beeld komt, is het belangrijk dat pleegzorg voor de bewoners en de ouders/familie/netwerk duidelijk aanwezig is. Alle partijen moeten geïnformeerd worden over wat pleegzorg is en kan bieden en wat niet en wie de contactpersonen zijn.

Een samenwerking met pleegzorg mag of kan niet enkel gaan om een financiële regeling. Er moet altijd een vraag naar en bereidheid tot samenwerking zijn.

Pleegzorgmedewerkers zullen met elk van de gasten en ouders contact hebben voor de opstart en nadien ook met hen op regelmatige basis individuele en/of gezamenlijke contacten plannen.

Samenwonen zonder pleegzorg

Personen met een beperking (of hun wettelijk vertegenwoordigers) kunnen er ook voor kiezen om de personen die hen bij het (samen)wonen ondersteunen, van bij de start of na een periode van ondersteunende pleegzorg, te betalen vanuit hun PVB vanuit het vaph voor wonen of vanuit hun eigen financiële middelen, dan spreken we niet meer van pleegzorg.

Naast de particuliere ouderinitiatieven ontstaan ook vanuit het ruimer sociaal-ondernemers-landschap al enkele jaren tal van nieuwe samenwooninitiatieven zoals de Villa-VIP huizen, toontjeshuizen, ... Vaak is er een nauwe samenwerking met vergunde zorgaanbieders. Hierbij is pleegzorg niet betrokken.